

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВНЗ «УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 053 «Психологія»

Освітня програма – **Клінічна психологія з основами психодинамічної терапії**

Освітньо-кваліфікаційний рівень – «магістр»

Львів - 2017

Вступ

Фаховий вступний екзамен проводиться з метою визначення рівня професійної підготовки випускників освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» та його відповідності для вступу на освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр». Екзамен передбачає визначення стану готовності вступників до майбутньої практичної діяльності у сфері охорони психічного здоров'я, дослідницької діяльності, інноваційної діяльності при розв'язанні соціально-психологічних проблем суспільства, сформованість аналітичного мислення.

Програма включає опорні питання з циклу нормативних навчальних дисциплін «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Експериментальна психологія та психодіагностика», «Психофізіологія», «Психологія розвитку», «Клінічна психологія», «Основи психологічного консультування та психотерапії».

Екзамен проводиться в усній формі. До комплекту вступного екзамену входять білети, що включають по три питання. Перше – з загальної психології, психології розвитку чи соціальної психології, друге передбачає виявлення знань і умінь з експериментальної психології, психодіагностики чи психофізіології і третє питання – з основ консультування чи клінічної психології.

Подана вкінці програми література для підготовки до екзамену носить рекомендований характер і не виключає власних ініціатив вступників у їх доборі та використанні.

Зміст програми

Загальна психологія

1. Структура й рівні психічної діяльності.
2. Основні характеристики індивідуальної свідомості. Механізми її розвитку.
3. Свідомість як ідеальне відображення. Функції свідомості.
4. Загальна характеристика відчуттів та процесу сприймання
5. Процес уваги та її властивості.
6. Види та властивості уваги.
7. Загальне уявлення про пам'ять.
8. Теорії мислення в психології. Основні види мислення.
9. Основні властивості мовлення.
10. Теорії походження емоцій.
11. Види емоційних явищ та їх характеристика: емоції, настрої, стрес, афект, почуття
12. Індивідуально-типологічні особливості особистості: темперамент та характер людини.
13. Задатки та здібності.
14. Мотиваційна та потребнісна сфера особистості
15. Особистість з точки зору основних психологічних теорій (З. Фройд, К. Юнг, А.Адлер, К. Хорні, Е. Фромм, Е. Берн та ін.)

Література:

1. Годфруа Ж. *Что такое психология? В 2-х т.* М.: Мир, 1992.
2. Партико Т. Б. *Загальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл.* / Т. Б. Партико. - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. - 416 с.
3. Хьелл Л., Зиглер Д. *Теорії личности.* Санкт-Петербург: Питер, 1997.
4. Изард К. *Психологія емоцій.* СПб: Питер, 1999.

Соціальна психологія

1. Соціально-психологічна природа Я-концепції особистості.
2. Соціалізація особистості.
3. Теорія атрибуції.
4. Соціально-психологічна природа установок.
5. Соціальна психологія малих груп.
6. Соціальна психологія великих груп та масових явищ.
7. Соціальна психологія спілкування.
8. Соціальна психологія взаємин, феномен міжособистісної атракції.
9. Соціально-психологічна природа агресивної поведінки.
10. Соціально-психологічна природа альтруїзму.

Література:

- Аронсон Э., Уилсон Т., Эйкерт Р. *Социальная Психология. Психологические законы поведения человека в социуме.* – СПб.; Питер, 2002.
- Гапон Н.П. *Соціальна психологія.* Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008.
- Москаленко В.В. *Соціальна психологія.* – К.: Центр учбової літератури, 2008.
- Орбан-Лембрик Л.Е. *Соціальна психологія : підручник : У 2кн.* – Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. – 464с.
- Чалдини Р., Кенрик Д., Нейберг С. *Социальная психология.* М., 2002.

Експериментальна психологія та психодіагностика

1. Експеримент як метод психологічного дослідження.
2. Особливості та види експериментальних планів.
3. Метод спостереження та інтроспекції в сучасних психологічних дослідженнях.
4. Метод асоціативного експерименту.
5. Вплив експериментальної ситуації на результати експерименту.
6. Змінні у структурі психологічного експерименту.
7. Ідеальний та реальний експерименти.
8. Помилки експериментатора при проведенні експериментальних досліджень
9. Охарактеризуйте експериментальний план, представлений схематично. Наведіть приклад експерименту з таким планом.

Експериментальна група	R	O1	XO2
Контрольна група	R	O3	O4

10. Охарактеризуйте експериментальний план, представлений схематично. Наведіть приклад експерименту з таким планом.

Експериментальна група	R	X	O1
Контрольна група	R		O2

11. Поняття психодіагностики. Предмет і структура психодіагностики.
12. Психодіагностичний метод і діагностичні підходи.
13. Тест як основний інструмент психодіагностики.
14. Класифікація і характеристика тестів.
15. Психодіагностичний процес. Психологічний діагноз.

Література:

1. Дружинин В.Н. *Експериментальная психология*. СПб: Изд-во "Питер", 2000. — 320 с.
2. *Исследование в психологии: методы и планирование* / Дж. Гудвин. — 3-е изд. — СПб.: Питер, 2004. — 558 с: ил
3. Коpecь Л. *Класичні експерименти в психології [Текст] : навч. посібник / Л. Коpecь. - К. : Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2010. - 283 с.*
4. Максименко С.Д., Носенко Е.Л. *Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус); Навч. посіб.* — К.: МАУП, 2002. — 128с.
5. Анастаси А., Урбина С. *Психологическое тестирование*. - СПб.: Питер, 2003.
6. Бурлачук Л.Ф. *Психодиагностика: Учебник для вузов.*— СПб.: Питер, 2006.— 351с.
7. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. *Словарь-справочник по психодиагностике*. - СПб.: Питер, 1999.
8. Галян І.М. *Психодіагностика. Навч. посібник.* - К. : Академвидав, 2009.

Психофізіологія

1. Основи системної психофізіології. Теорія функціональних систем П. Анохіна. Поняття біологічного зворотного зв'язку.
2. Психофізіологія когнітивних функцій: пам'ять та мислення.
3. Психофізіологічні основи емоцій та мотивації.

Література

1. Марютина Т. М. *Введение в психофизиологию* / Т. М. Марютина, О. Ю. Ермолаев. — 2-е изд. — М. : Флинта, 2001. — Глава 1, п. 1.4; Глава 3, п. 3.5.
2. *Психофизиология : Учебник для вузов. 4-е изд.* / Под ред. Ю. И. Александрова. — СПб.: Питер, 2014. - С. 252-275.

3. *Психофізіологія : Учебник для вузов. 4-е изд. / Под ред. Ю. И. Александрова. – СПб.: Питер, 2014. - С. 126-156.*
4. *Bradley M. Emotion and Motivation / M. Bradley, P. Lang // Handbook of psychophysiology / Ed. by J. T. Caccioppo, L. G. Tassinary, G. G. Berntson. – 3rd edition. – USA : Cambridge University Press, 2007. - P. 581-607.*

Психологія розвитку

1. Проблема віку у віковій психології. Компоненти структуривіку.
2. Поняття розвитку, основні властивості, закономірності та механізми розвитку.
3. Основні підходи доперіодизації психічного розвитку.
4. Охарактеризуйте основні вікові кризові періоди.
5. Критерії психологічної готовності дитини до навчання в школі. Шкільна зрілість.
6. Пубертат. Психофізіологічні особливості розвитку підлітків.
7. Розвиток особистості в юнацькому віці, формування самосвідомості.
8. Психологічні особливості механізмів регуляції самооцінки в період середньої дорослості.
9. Психологічна характеристика віку пізньої дорослості.
10. Особливості Я-концепції і розвитку особистості в період старості.

Література:

1. *Дитяча та юнацька психотерапія: теорія та практика в сучасних наукових дослідженнях. За заг.ред. Галини Католик – Львів: вид. ЛНУ імені І. Франка – 311 с.*
2. *Крайг Г., Бокум Д. Психологія розвитку. – СПб.: Питер, 2005. – 940 с.*
3. *Психологія человека от рождения до смерти / Под общ. ред. А. А. Реана. СПб.-М., 2010. – 656 с.*
4. *Савчин М. В, Василенко Л. П. Вікова психологія.: навч. посібник. - К.: Академвидав, 2005.*
5. *Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 376 с.*
6. *Шэффер Д. Дети и подростки: психология развития. – СПб. : Речь, 2003. – 976 с.*

Клінічна психологія

1. Охарактеризуйте клінічну психологію як галузь психологічної науки (об'єкт, предмет, методи дослідження, змістовна структура клінічної психології).
2. Розкрийте поняття «здоров'я» та «хвороба» у контексті клінічної психології.
3. Розкрийте поняття «внутрішня картина хвороби», охарактеризуйте методіку дослідження реакцій особистості на хворобу (методика ТОБОЛ).

4. Охарактеризуйте психосоматику як розділ медицини та клінічної психології.
5. Охарактеризуйте окремі моделі психосоматичних розладів (конверсійна модель З. Фрейда, модель Ф. Александера, концепція алекситимії).
6. Розкрийте зміст понять «психотерапія», «психокорекція», «психогігієна», «психопрофілактика», охарактеризуйте окремі методи їх здійснення.
7. Охарактеризуйте патопсихологію як галузь психології, розкрийте зміст основних понять: симптом, синдром, реєстр-синдром.
8. Розкрийте особливості психічної діяльності, притаманні для порушень шизофренічного спектру.
9. Розкрийте особливості психічної діяльності, притаманні для афективних розладів.
10. Охарактеризуйте психологічні особливості пацієнтів з розладами особистості.

Література

1. Блейхер В.М., Крук И.В., Боков С.Н. *Практическая патопсихология: Руководство для врачей и медицинских психологов.* – М.: МОДЕК, 2009. – 624 с.
2. Гурська Т., Турецька Х. *Патопсихологія: - Навч.-практичний посібник.* – Львів: вид. Українського Католицького університету, 2016. – 204 с.
3. Зейгарник Б.В. *Патопсихология.* - М.: Издательство Московского университета, 1986.
4. Малкина-Пых И.Г. *Психосоматика.* – М.: Эксмо, 2008. – 1024 с.
5. Менделевич В.Д. *Клиническая и медицинская психология: Практическое руководство.* — М.: МЕДпресс, 2001. — 592 с.

Основи психологічного консультування

1. Структура та завдання першого етапу консультування («первинного інтерв'ю»).
2. Роль та способи вираження емпатії у консультуванні.
3. Базова структура консультування (етапи).
4. Типові помилки застосування консультативних технік.
5. Умови та правила використання консультативних технік інформування, інтерпретації, конфронтації.
6. Умови та правила використання консультативних технік постановки запитань, нормалізації, перефразування.
7. Етичні норми роботи психолога-консультанта.
8. Порівняння видів психологічної допомоги: психологічне консультування, психотерапія, психокорекція, психіатрична допомога. Види та напрямки психотерапії.

Література:

1. Айви А.Е., Айви М.Б., Саймзн-Даунинг Л. *Психологическое консультирование и психотерапия.* —М.:, 2000.
2. Васьківська С.В.. *Основи психологічного консьультування. Навчальний посібник.* Київ – 2004.

3. Кочюнас Р. *Психологическое консультирование. Групповая психотерапия.* – М.: Академический проект; ОППЛ, 2002.
4. Седих К., Фільц О., Завацька Н. *Основи психотерапії. Навч. посібник* – Полтава, 2013 – 329 с.
5. Хомич Г. О., Ткач Р. М. *Основи психологічного консультування. Навч. посіб.* – К.: МАУП, 2004.
6. Хухлаева О. В. *Основы психологического консультирования и психологической коррекции: Учеб. пособие для студентов высш. пед. учеб. заведений.* - М.: Издательский центр «Академия», 2001. - 208 с.

Критерії оцінювання

При визначенні рівня професійної підготовки вступників слід враховувати:

- аналіз відповіді студента: елементарна, фрагментарна, неповна, повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча;
- якість знань, правильність, повнота, осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості загально-навчальних та предметних умінь і навичок;
- рівень оволодіння розумовими операціями: вміння аналізувати, систематизувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми, формулювати гіпотези, шукати шляхи розв'язку);
- самостійність оцінних суджень.

За фаховий іспит абітурієнт отримує максимум 60 балів, що є сумарним значенням результату відповіді на 3 запитання, кожне з яких оцінюється таким чином:

17-20 – вступник глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал, вичерпно, послідовно, грамотно, логічно й осмислено його викладає. Здатен сформулювати власне ставлення до певної теоретичної проблеми, теорії/концепції, висловити власну думку та аргументовано її довести.

13-16 – ступінь повно та ґрунтовно розкриває поставлені питання, демонструє досвіданий рівень компетенцій у дослідницькій та консультативній діяльності. У вільній формі висловлює особисті думки, проте не може їх повністю аргументувати, частково може аналізувати психологічні процеси і явища, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними.

9-12 – вступник розкриває лише окремі положення питання і допускає при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння

питання. З великими труднощами дає характеристику психологічним явищам та процесам.

5-8 – вступник володіє матеріалом на рівні відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, без їх розуміння.

0-4 – вступник не знає значної частини програмового навчального матеріалу, допускається істотних помилок при висвітленні його ключових понять, спроможний повідомити лише окремі факти, терміни на рівні відтворення.